

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uredništvo „Zarja“ je v Trstu
ulica del Fabbri, št. 2, III.Tja je treba nasloviti vse roko-
pise, ki naj se objavijo v listu.Rokopisi se ne vračajo. —
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo.Poštno - hranilničnega računa
št. 64439.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu
ulica delle Poste št. 9. Spre-
jema naročnino, inserate in
reklamacije. Naročnina „Zarje“
je za vse leto naprej po pošti
K 6. — za pol leta K 3.

Posamezne številke po 6 vin.

Cena inseratov je 10 vin. za
enostopno pet vrsto. Pri več-
kratnem objavljenju primeren
popust.

„Sokoli“ in mi.

Tržaški „Sokol“ namerava prirediti v nedeljo, dne 4. julija t. l. na Opčinah skupaj z raznimi drugimi „Sokoli“ svojo veliko sokolsko slavnost. To nam daje povoda, da označimo svoje stališče do „Sokolov“ in da pojasnimo našemu ljudstvu načela sokolske organizacije in pokažemo pota, po kateri hodi.

„Sokol“ je priletel na slovanska tla iz Češkega. Očetje in voditelji so mu bili češki liberalci in svobodomiselci kakor dr. Tirsch, dr. Podlipny in dr. Schreiner. — Češki „Sokoli“ so predstraža svobodomiselstva, posebej- luno protiverstvo. Isti liberalni duh, kakor v čeških, je vladal in še vlada tudi v slovenskih „Sokolih“. Ko se je začela med Slovenci ločitev duhov, je stopila sokolska organizacija odločno na liberalno, protiversko stran. „Sokoli“ širijo danes med Slovenci „Svobodno misel“, oni so liberalni volilni agitatorji. Svoje izlete prirejajo ob nedeljah in praznikih, toda da bi zadostili svojim krščanskim dolžnostim, tega ne sme od njih pričakovati niti tisti duhovnik, ki razobeša v cerkveni zvonik zastavo na čast „Sokolom“, da je tam kar „vzhičeno“ srce od veselja in svetega narodnega navdušenja. Dasi „Sokoli“ vedno zatrjujejo, da niso politična organizacija, so vendar le privrsek liberalne stranke in navadno nje najradikalnejše krilo Liberalen program pa je brezverski, kar hočejo „Sokoli“ pokazati tudi s tem, da svojih zastav ne blagoslovljajo, ampak jih samo „razvijajo“.

Kakor pa ni mogel liberalizem nikdar pognati v slovenskem ljudstvu globokih korenin, tako se ni tudi „Sokol“ kot njegov otrok nikdar prav udomačil med nami. Udomačil se ni prvič, ker je protiverski, drugič pa tudi radi tega ne, ker ni demokratičen in nima prav nič pravega ljudskega duha v sebi. Koliko pa je naših priprostih kmečkih in delavskih fantov v „Sokolu“? Naše ljudstvo vidi v „Sokolu“ še vedno nekega „frakarja“ in se v tej sodbi prav nič ne moti.

LISTEK

Korejska brata.

Črtica iz misijonov v Koreji.

Ta napoved vrlega Korejca se je res izvršila. Vse skupine poslancev odkorakajo po svojem dostojanstvu v hišo velikega mandarina. Peljejo jih skozi celo vrst sob v dvorano, kjer sedi Kimun v beli svili na blazinah za nizko, z različnimi jedili zagrnjeno mizo, kakor zahteva običaj. Po vrsti stopajo posamezne skupine predenj: govornik pove svoje voščilo, veliki mandarin nagne glavo in se zahvali v prav tako kratkih besedah za voščilo in darilo in sluge odvedejo skupino skozi druga vrata na dvorišče in odtod v nasprotno poslopje, kjer se vrši zelo bogata gostija za vse one, ki so prišli čestitat. — Le skupina učenjakov stopi na Kimunovo željo v stransko sobo, kjer je pripravljena miza za velikega mandarina in njegove najbližnje prijatelje.

Poldne je že zdavnaj minilo, ko so odšli zadnji odposlanci. — Kimun se je tedaj vzdignil iz svojega sedeža in rekel svojim slugam:

„Najprej hočem videti knjige, ki so mi jih prinesli učeni Kim, veliki Laolu in modri Čajpe. Pokličite mi jih semkaj. Pred kosilom naj me nekoliko spremijo na mojem sprehodu po vrtu in naj mi razložijo svoje darove!“

Kakšno korist pa ima ljudstvo od „Sokolov“? Ali morda „Sokol“ naše ljudstvo izobrazuje? Pojdite na sokolske veselice in izlete, pa dobite odgovor. Z mačkom in pogosto tudi s pretepom končava ta inteligentna družba svoje zabave. Pijača, ples, seveda tudi v cerkveno prepovedanem času, vmes tu pa tam malo telovadbe, to je začetek in konec njihovega delovanja za narod. Prav te dni je imel tržaški „Sokol“ svoj občni zbor. Na tem zboru pa tajnik razen telovadbe ni imel o drugem poročati, kakor o zabavah, plesih, izletih. „Sokoli“ se radi izdajajo kot prvoboritelji za takozvano narodno idejo. Mimogrede bodi rečeno, da je firma „naroden“ najslabša, kar jih poznamo na slovenskih tleh. Da je ta pojem „naroden“ popolnoma diskretiran, zato so poskrbeli liberalci po vseh slovenskih pokrajinah; pri nas stranka „Edinosti“, drugod po slovenskem pa gnile „narodno“ napredne stranke na Kranjskem, Goriškem in Štajerskem. Kakšni prvoboritelji za narodno idejo da so „Sokoli“, je pokazal razkrinkani Hribar, ljubljanski župan. — Ta mož (?), ki je bil starosta ljubljanskega „Sokola“ in je še danes njegov častni član, je bil podpisal pogodbo z Nemci, najhujšimi sovražniki slovenskega ljudstva na Kranjskem, on je podpisal pogodbo, v kateri izdaja Slovence. Hribar se je zvezal z Nemci proti svojim slovenskim bratom. Če imajo tako ljubezen do narodnih bahati staroste in častni člani „Sokolov“, kdo naj potem še veruje „Sokolom“, ko trdijo, da so oni prvoboritelji za narod?

Zato je pa povsem naravno, da se je vsporedno z ločitvijo duhov na Slovenskem porodila misel na zdravo mladinsko organizacijo na krščanski in demokratični podlagi, ki naj bi bila nek protiutež proti kulturnobojnim „Sokolom“.

Veliko število poštenih krepkih slovenskih fantov so zbrali pravi rodoljubi pod beli neomadeževani prapor krščanske mladine, tako na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem. Prvotni izobraževalni organizaciji se je povsem naravno pridružila še telovadna! Med tem ko streme „Sokoli“ samo za telesno vzgojo, stremijo na-

ši „Orli“ tudi po razvoju svojih dušnih sil. Prav za prav smo že preveč priznali v prilog „Sokolom“, ako smo rekli, da skrbijo za vzgojo telesa. — Bolje in bolj pravično bo, če rečemo da s svojimi bakanalnimi zabavami vsled pomanjkanja premagovanja lastnih strasti pogostokrat uničujejo ne le svojega duha ampak tudi svoje telo. Krščanska in demokratična organizacija slovenskih telovadcev „Orlov“ pa vzgaja svoje člane tako, da mora sleherni „Orle“ v sebi zatirati vse one strasti, ki bi bile v stanu uničiti njegovo mladost, dokler ne zavlada duh nad telesom. To je pa možno doseči le na podlagi krščanskega svetovnega naziranja in rednega krščanskega življenja. Zato pa ne zanemarja „Orle“ svojih verskih dolžnosti, dasi prireja tudi v nedeljah in praznikih svoje izlete. „Orle“ je predstraža krščanske misli. V njegovih telovadnih odsekih se skrbi za moralno vzgojo mladine, vadi se mladina v varčevanju, zmernosti, lepem obnašanju, prirejajo se mladeniški sestanki, kjer se fantje spoznavajo, med seboj pošteno tekmujejo, prirejajo se jim kurzi za izobrazbo v raznih strokah. Vsega tega ne nudi „Sokol“ svojim članom.

Toliko se nam je zdelo potrebno povedati našemu okoličanskemu ljudstvu, da ne bo držalo tiste mladice, ki se bodo šli dne 4. julija producirati na Opčine v sokolskih srajcah in žopcih, za kake vseslovenske božjepotnike, ampak za to, kar so v resnici, namreč za predstražo protiverskih bojnikov na Slovenskem.

K sklepu pa še vprašajmo: ali ni prav nič več resničnih rodoljubov v tržaški okolici, na Krasu in v Istri, ki bi se z vso vnemo lotili rešitve naše slovenske, recimo vsaj še tuintam nedolžne mladine? Ali naj bomo tudi na dalje samo gledavci tega, kar delajo pravi rodoljubi drugod na slovenskih tleh za našo mladino? Če že ni v posameznih krajih nobenega moza svetnega stanu, ki bi imel pogum in zmoglost lotiti se tega eminentno krščanskega dela, sme li duhovščina še dalje z mirno vestjo držati roke križem in zdihovati, češ, da se pri nas ne da nič opravi? Od svojih duhovnikov pri-

„Le neko malo knjižico, ki je pa že veliko let moj največji zaklad“, odvrne starček. — „Dobil sem jo iz Pekinga s koledarji vred. Spisali so jo učenjaki iz daljnega zahoda.“

„Zahodni hudiči!“ prekine bone jezno Čajpa. „Knjiga se mora takoj zažgati!“

„Da bi se zgodilo tako z Budovim naukom, ki je prišel tudi iz daljne tujine v našo deželo!“ odvrne starček. „Modri dobro premisli, predno izreče svojo sodbo. Jaz čislam to knjižico bolj kot vse knjige, ki sem jih bral v svojem življenju. Le ker čutim, da smrt ni več daleč od mene, le raditega dam knjižico iz svojih rok. Kdo naj pa tudi ve bolje ceniti modrost, ki se nahaja tu notri, kot ti, učeni Kimun, ki si bil poleg mojega drazega Kima moj najboljši učenec. Vzemi in beri!“

Ves vesel seže veliki mandarin po mali knjižici z zlatim napisom: „Nauk Gospoda nebes“ v kitajski pismenki. Ta knjižica je bila kratek katekizem, ki so ga bili sestavili jezuitje pod cesarjem Kangijem, kateri je bil krščanskim misijonarjem zelo naklonjen in so ga tiskali v Pekingu ter ga razširili v več tisoč izvodih po celem kitajskem cesarstvu.

„Kakor hitro mogoče“, reče Kimun, „začnem brati to knjižico; seveda ne bom prišel prej do tega, kakor šele čez nekaj tednov; osebno se moram namreč zahvaliti vsem mandarinom in drugim dostojanstvenikom za čestitke in darila, ki so mi jih prinesli danes

čakuje danes ljudstvo v okolici, na Krasu in v Istri kaj več kakor v prejšnjih letih. Časi so se spremenili in s časom so se spremenile pa tudi potrebe.

Zato se pa, duhovščina, oziraj na te upravičene ljudske želje: zbiraj povsod krog sebe mladino v društva na strogo krščanski in demokratični podlagi in glej da ima ta mladina v zdravem telesu tudi zdravo dušo. — Duhovščina, ki je pred leti budila ljudstvo samo iz narodne zaspanosti, je dobila za to svoje delo naslov „narodnega svečenstva“. S tem naslovom se ne sme zadovoljiti, temveč z apostolskim delom za rešitev slovenske mladine pred pogubnim liberalizmom naj si prisluži naslov pravih očetov in rešiteljev slovenskega ljudstva ob Adriji!

Izjava

istrske duhovščine v zadevi zidanja pazinskega konvikta.

Od preč. g. dekana in prošta v Pazinu Antona Kalaca smo prejeli hrvatsko izjavo, ki jo je podpisala duhovščina nekaterih istrskih dekanatov zbrana na posvetovanju v Pazinu dne 24. t. m. v zadevi gradnje pazinskega konvikta in ki jo tu objavljamo na prošnjo zborovavcev v natančnem slovenskem prevodu:

IZJAVA.

Podpisana duhovščina nekaterih istrskih dekanatov zbrana na sestanku v Pazinu dne 24. maja 1909. smatra za potrebno, da reče svojo v zadevi gradnje konvikta v Pazinu. Sliši se, da ima imenovano zidanje svoje ljube nasprotnike, ki se na vse možne načine trudijo, da bi pokazili to tako potrebno podjetje znanih in poštovanih mož, kojim je na srcu prava krščanska vzgoja gimnazijske mladosti v Pazinu. Znano je, da je v sedanjih razmerah upravljanje, da bi hrvatska gimnazija dosegla svoj vzgojevalni cilj tako, kakor bi ga morala. Večina dijakov namreč, ki obiskujejo hrvatsko gimnazijo v Pazinu, je iz kmečkih hiš, in so kot taki vsled siromaštva prisiljeni iskati si stanovanje pri ubožnih meščanskih družinah, kjer nimajo ne zadostne zdrave hrane ne zdravega stanovanja. Povrh tega so v moralnem oziru izpostavljeni vsakovrstnim nevarnostim. Da ne ničesar ne pretiravamo, nam pričajo posamezni slučaj, ki so se ponavljali pred par

ob priliki moje 60-letnice.

„Tedad bi pa prav ponižno prosil, naj mi dovoli tvoja vzvišenost medtem prepisati to dragoceno knjižico, ki je že tako redka“, prosi učeni Kim. — „Mnogokrat sem že navel pri učenju najnovejših razlagavev velikih kitajskih modrijanov Konfucija in Lao-cija na „Nauk Gospoda nebes“. Učen. Kitajci hočejo zavrniti te nauke, a niso, kakor se mi zdi pri tem posebno srečni. Njih razlage ti prinašam, najmodrejši Kimun, kot neko malo darilce, da spoznaš, koliko že znam.“

„Vzemi jo! Ko boš končal in bom imel jaz časa, bova skupno z našim dragim učiteljem preračevala modrost mož iz zahoda. Tudi učenega Laoluja povabim k temu pogovoru.“

„Bogovi naj me varujejo pred tem, da bi onečastil svoja ušesa z naukom teh tujih hudičev!“ zakliče jezni bone. „Sežge naj se ta peklena knjiga, predno prinese nesrečo nad Korejo, ki so nam jo naši bogovi že davno prerokovali, ako pustimo kaj tujega čez našo mejo.“

Ta razjarjenost zelo vznemolji Kimuna. Zato se obrne od bone in reče ostalima učnjakoma:

„Čas je prijatelja, da gremo k slavnostnem obedu. Žal mi je, da ne moreš povabiti še Laoluja. Preveč je razjarjen; jedi bi mu zdaj gotovo škodovala.“

Po teh besedah pa pusti višjega bonea samega, ki kliče ves blede od togote na

leti tu pri nas, o kojih pa je bolje, da za sedaj molčimo.

Vsak pravi rodoljub želi, da pride hrvatska mladež v Pazinu do prave naobrazbe, koje pa si ne moremo misliti brez prave kršćanske vzgoje, brez pravih kršćanskih načel. Prepričani pa smo, da bodo velezaslužni Salezijanci znali v tem pogledu sijajno rešiti svojo nalogo, kakor so to storili ne samo v Italiji, Ameriki in drugod ampak tudi med Poljaki in brati Slovenci, kjer so trezno misleči prišli do prepričanja, da so Salezijanci vrlo vestni odgojitelji mladine. Zato je povsem opravičeno naše mnenje, da bodo s s prihodom (č. bratov Salezijancev v Pazin nastopili boljši dnevi tudi za našo mladež v Pazinu. Pod njihovim vodstvom in paznim nadzorstvom se bo hrvatska šolska mladina razvijala telesno in duševno, ter napredovala v znanju in kreposti. To so pa glavni pogoji, da pride naša Istra, kedar ne samo do učenih, ampak tudi do krepostnih in požrtvovalnih mož, ki ne bodo samo želeli, ampak tudi na vso moč delali na to, da narodu pomagajo do prave sreče in napredka. Mi torej zahtevamo in hočemo v svojem in v imenu svojega naroda, da se čim prej možno dozida konvikt in da pridejo v Pazin bratje Salezijanci ter da oni sprejmejo v konviktu vzgojo hrvatske mladeži to pa zato, ker jim popolnoma zaupamo in smo prepričani, da se bodo oni radi in požrtvovalno odzvali svoji vzvišeni nalogi ter jo sijajno rešili v popolno zadovoljstvo našega naroda, ki jim bo rad izročil svoje sinove. Vsako nasprotno rovanje odločno obsojamo in je smatramo za izdajsko in podlo spletko, ki meri na to, da se oškoduje naša mladež, to upanje naše, in da se upropasti milijenica naša — hrvatska gimnazija v Pazinu.

(Slede podpisi duhovščine iz pazinskega, bužetskega, kastvaskega, čepiškega in drugih deklarator tržaško-koperske škofije ter podpisi mnogih hrvatskih duhovnikov poreške škofije.)

(Dostavek uredništva.) — Prav hvaležni smo preč. gosp. dekanu, da nam je v imenu istrskih duhovnov poslal gornjo izjavo, ki je pač dober odgovor na zbadanja radikalnih dijakov in liberalnih listov proti prihodni Salezijancev v Pazin. Nam je merodajen glas duhovščine, ki živi in deluje med ljudstvom gotovo bolj, kakor javkanje liberalnih dijakov, ki ne čutijo z ljudstvom, temveč čakajo ugo ne prilike, da zanesejo med narod svoje svobodomiselstvo.

Nemško - slovenska liberalna zveza razkrinkana.

Popoln Hribarjev poraz.

V svoji strasti, da morajo katoliške voditelje in katoliško slovensko ljudstvo na vsak način pokončati, so šli kranjski liberalci pred leti tako daleč, da so si za vselej pritisnili pečat izdajstva. Sklenili in podpisali so nemško-slovensko liberalno zvezo, ki ostane vedno sramotno zapisana v zgodovini našega naroda. Še pozni rodovi se bodo z gnusom spominjali, da so bili nekdanj na Slovenskem ljudje, ki so se združili z Nemci samo zato, da bi svoje brate izpodrinili. S to svojo nemško slovensko zvezo je takozvana „narodna“ stranka najbolj pokazala, da se ji ne sme pravi nič verjeti, ko toliko povdarja svoj „absolutno-narodni“ temelj.

Umevno je, da so se liberalci bali bolj kot smrti, da pride na dan njihovo izdajstvo. Zato so se pa na vso moč otrsali očitanja, češ da bi res ekzistirala taka pogodba in vodja kranjskih liberalcev ljubljanski župan

Hribar si je upal vedno trditi, da on take pogodbe ni podpisal nikdar. Isto je trdil še letos v seji kranjske trgovinske in obrtne zbornice dne 19. februarja. Takrat je Hribar „enkrat za vselej“ konstatiral, da pogodba med Nemci in Slovenci ne nosi njegovega podpisa in da je pripravljen plačati nagrado, če se mu to dokaže. Toda tudi v politiki ne ostane noben zločin brez kazni.

Tako je prišel dan obračuna tudi za kranjske izdajce. Ta dan je bil minoli petek, ko je vodstvo nemške stranke vrglo v trgovinsko in obrtno zbornico izvirnik slovensko-nemške pogodbe s Hribarjevim podpisom. Sobotni „Slovenec“ je objavil v slovenskem prevodu dobesedno glasilo te sramotne pogodbe, koje sicer mi v celoti radi pretesnega prostora ne moremo objaviti, vendar pa navedemo tu vsaj njene glavne točke. Pogodba iz dne 17. julija 1901 določa:

1. oddajo slovenski liberalni poslanci svoje glasove Nemcem pri volitvah za deželni šolski svet,
2. da se slovenski liberalni poslanci zavzemajo za to, da dobe Nemci „stalno in zagotovljeno zastopstvo“ v kranjski kmetijski družbi,
3. eventualno tudi v deželnem kulturnem svetu,
4. da nadalje slovenski liberalni poslanci priznavajo Nemcem primerno zastopstvo v občinskem svetu ljubljanskem in trgovinski zbornici,
5. da podpirajo nemško gledališče enako kakor slovensko in da slednjemu smejo dovoliti izredno podporo le, ako to dovolijo Nemci po skupnem dogovoru,
6. da stopijo z Nemci v trajno zvezo po posebno v to izvoljeni skupni komisiji, da se z njimi o vsaki važnejši zadevi, tičeči se deželnega zbora in odbora kranjskega dogovore in le sporazumno nastopajo,
7. da se bodo slovenski liberalni poslanci pri „vsaki korporaciji“, odvisni od deželnega zbora, oziroma odbora ozirali na to, da dobe Nemci zastopstvo,
8. da liberalni slovenski volivci v mestni kuriji Kočevje - Ribnica dajo svoje glasove nemškemu kandidatu na razpolago,
9. izrekajo vrhovno načelo, da se slovenski liberalci zato združijo z Nemci, da onemogočijo, da bi slovensko krščansko-misleče ljudstvo prišlo kdaj v deželi do večine, ki mu gre.

To razkritje je moralo naravno uničevalno uplivati na liberalno stranko, ki si sedaj v lažnjivem „Narodu“ umišlja vsako vrstne izgovore, da bi zakrila svoje judežvo postopanje in prodajanje svojih lastnih bratov. Vendar se ji to ne bo nikdar posrečilo. Vekomaj jim ostane pečat izdajce slovenskega ljudstva. Tako razpade vse bahanje ljubljanskega Hribarja o svojem vseslovenskem mišljenju in čutenju v prazen nič. S svojimi nastopi, kjer je z največjo zgovornostjo povdarjal svoje slovansko in slovensko navdušenje ni mogel imeti drugega namena kakor prikriti svoje pobratimstvo z Nemci. Gorje slovenskemu ljudstvu na Kranjskem, ki so je liberalci tako sramotno prodali nemškim trinogom, če bi ne bila „Slovenska ljudska stranka“ te zveze razbila in s pomočjo slovenskega ljudstva liberalno nemško večino pomedla iz deželnega zbora!

Kaj poreče k temu „Edinost“?

Glejte tako velike stvari se gode na slovenski zemlji, eno najpoddeljših izdajstev na slovenskih pravicah in slovenskem ljudstvu pride na dan, in „Edinost“ ne ve o tem nič, prav nič poročati! Kam je šla vsa tista narodna elektrika, ki je morala včasim noč in dan v uredništvu „Edinosti“ kovati strele za kakega — Bog nas varuj — cikorijsa, saj

druga javna poslopja. — Od mestnega zidovja pa je bila še cela vrsta vrtov in selških dvorcev — na koncu krasen Kimov selški dvorec.

Po šestdesetletnici, ki jo je praznoval veliki mandarin, je preteklo dva meseca in približala se je jesen. Na Kimovem selškem dvorcu so obirali jabolka. K temu so bili povabljeni prijatelji in sošolci njegovi dveh nečakov Jana in Kvana; pomagali so pri obiranju, poleg tega so se pa seveda do sitega najedli sladkih jabolk in so se zabavali po dokončanem delu s skakanjem in letanjem. Na to so utrjeni posedali v lopi na tla in so gledali ladje, ki so plule po reki mimo dvorca.

Pogovarjali so se o svojih igrah in svojih šolskih nalogah in so tožili, kako težko se je naučiti kitajskih pismenk in kako je vse brez koristi, ker se nahaja v kitajskih knjigah toliko budalosti.

„Ni v vsch tako“ reče Jan, naš mladi znanec iz šestdesetletnice, „naša mati prepisuje sedaj za strica Kima knjigo, ki jo je podaril si volasi Čajpe velikemu mandarinu ob njegovi šestdesetletnici. Saj veste, da imajo naša mati najlepšo pisavo v celem mestu. No, in iz te knjige so nam povedali najlepše reči o Bogu in našem namenu na tem svetu. Vse kar je pisane v tej knjigi, je zelo novo in jako pametno, popolnoma drugačno, kot neumne zgodbe, ki nam jih pripovedujejo bonci o Budi in njegovih smešnih svetnikih.“

„Čuvaj se, Jan, da te ne kaznujejo bo-

je bila v predalih tržaškega eminentno-narodnega lista na dnevnem redu pobožna kletvica: „Strela, udri iz višine izdajavca domovine!“ Kje so strelavodi, ki so vso to strelno moč na našem narodnem obzorju nevturalizirali? Čemu molči sedaj ko grob tista „Edinost“, ki si prisvaja glavno besedo in najvišjo sodniško oblast v vprašanjih, je-li kaj res narodno ali ne? Zakaj ne pove tržaškim Slovincem, kako so liberalci s svojim Hribarjem na čelu po judežvo barantali z Nemci in prodajali svoje slovenske brate?

Tržaški Slovenci! Vidite, „Zarja“ je v Trstu edina, ki vas res ne zapusti kakor vas je sedaj zapustila „Edinost“, mesto da bi vas poučila in posvarila, pokazuje vam kateri so pravi sovražniki in izdajavci naših slovenskih pravic. Tako važno stvar se vam upa „Edinost“ prikriti, samo zato, ker jo je v dno svoje nenarodne duše sram, da je prišlo na dan tako črno izdajstvo tiste stranke, ki jo je cna vedno tako oboževala. Kako je vedno v deveta narodna nebesa kovala ljubljanskega Hribarja in kako je znala udariti po vsakem ki bi se bil upal besedico rhniti proti njegovemu veličanstvu. Zdaj se vidi s kom so držali in kdo je bil njihov vzor. Držali so pa z njim ne morda pomotoma, ampak zato ker „gliha vkup štriha“. Takega kalibra so ne samo liberalci na Kranjskem in bližnji pristaši Hribarjevi, ampak taki ljudje so liberalci po vsej slovenski domovini. Nikar si, tržaški Slovinci, ne mislite, da bi se strašili močje (2) okoli „Edinosti“ nastopiti isto izdajsko pot, in se združiti s tržaškimi laškimi liberalci ali pa mednarodnimi socialisti, ako bi bilo potrebno da se uveljavijo tu pri nas v javnem življenju „napredna in svobodomiselna načela“. Tega šo tržaški liberalci prav tako zmožni kakor so to kranjski bratci dejansko pokazali. Nikar se torej v tako važni stvari ne varajmo, bolje da mislimo prej kot slej, ko bi morda bilo prepozno. Proti takim strankam velja naš neizprosni in neprizanesljivi boj, kajti kdor se je izneveril v politiki krščanskim načelom, ta je zmožen vsake lumparije. Takih se treba varovati in če bi mi pred takimi ne svarili, bi pač zaslužili, da se nam samim očita narodno izdajstvo!

Tako smo storili svojo narodno dolžnost! Sedaj smo samo še radovedni, kaj porečejo k umazani ljubljanski aferi tržaške „narodne dame“, miljenice razkrinkanega nemško-slovenskega Hribarja!

Zloraba uradnih podpisov.

V „Edinosti“ iz dne 13. t. m. je med novicami bilo objavljeno sledeče:

Zahvala. Dne 11. aprila požar je poškodoval je požar v tukajšnji župni cerkvi nekaj predmetov (oltar, prte). Cerkevni inventar kakor tudi cerkev zavarovana sta pri „Vzajemni zavarovalnici“ proti požarni škodi in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani. — Škoda cenila se je takoj po odposlancu omenjene zavarovalnice in tudi takoj v mojo popolno zadovoljnost izplačala, vsled česar to edino slovensko zavarovalnico vsakemu, ki ima kaj za zavarovati, najtopleje priporočam. — Župni urad v Kostaboni, dne 5. maj 1909. — J. Č e m a ž a r, župnik.

Vsi, ki vedo, da je duhovnikom v tržaškoperski škofiji strogo prepovedano čitati ali podpisati „Edinost“, se niso mogli načuditi, kako je možno, da porabi g. župnik Čemažar v Kostaboni prav prepovedano „Edinost“, da objavi v njej zahvalo „Vzajemni zavarovalnici“

govori radi takih neumnih besedi!“ opomni prijatelj.

„Saj govore tako tudi moj stric in moj bratranec, in to še zlasti od tedaj, odkar so prebrali knjigo modrega Čajpa“, se zagovarja Jan. —

„Povej nam, kar so nam mati pravili o božjem detetu, ki je prišlo na ta svet, da osreči vse ljudi!“ reče Kvan.

„Da, da, le pripoveduj nam!“ kličejo vsi in sklenejo tesen krog okoli Jana in posedejo po tleh; Korejci namreč nimajo stolov in menijo, da mora biti zelo neprimerno sedeti na stolah.

In tedaj začne Jan pripovedovati:

„Povedati vam hočem najprej, zakaj je prišlo to božje dete na zemljo. Knjiga modrega Čajpa trdi, da je le en Bog.“

„O knjigi nočem ničesar slišati!“ zakliče eden izmed dečkov.

„Mi molimo mnogo tisoč, da milijonov bogov in v našem svetišču samem je podobno veliko stotin bogov!“ pripomni drug deček.

„Toda kakšni bogovi! strašne pošasti, pred katerim je člo eka kar strah in katere se bojim pogledati, ker se mi potem sanja o njih in me še v sanjah straše!“ odgovori pogumno mali Jan.

„Razum tega so si še drug drugemu sovražni in se preganjajo med seboj in nobeden od njih ni vsemogočen. Bog v knjigi modrega Čajpa je pa vsemogočen in najboljši, to se pravi, on more vse in je pripravljen storiti vsem stvarem dobro, posebno pa ljudem. Ta

izplačano odškodnino, česar ni storil do tedaj v nobenem drugem listu. Mi, ki poznamo g. župnika Čemažarja kot vestnega duhovnika, smo si takoj mislili, da mora tičati tu zadaj kak drug maneuver. Zato smo pa pisali v „Zarji“, da pričakujemo pojasnila. Vendar bi ga bili zastoj čakali, ker g. Čemažar ne čita „Edinosti“ in ni o vsej stvari nič vedel. Še le ko je to slučajno od strani zvedel, je poslal na naše uredništvo izjavo, ki smo jo zadnjič objavili. V tej izjavi je g. župnik izrazil zahvalo zavarovalnici, ob enem pa dal duška svojem začudenju, da je objavila „Edinost“, s katero nima on nobenega stika, slinčo zahvalo z njegovim in župnega urada podpisom. Kakor je bila njegova dolžnost, je odločno protestiral proti temu, da se „Edinost“ upa zlorabiti njegov uradni podpis.

To je gospode urednike pri „Edinosti“ hudo užalilo in šli so si svojo jezo hladiti v torkovi številki pod naslovom „Nečuvna strankarska strast“. Tam pravijo pred vsem, da je župnik Čemažar objavil „v nekem tukajšnjem listu“ zahvalo Vzajemni zavarovalnici s pripombo, da on ni bil poslal „Edinosti“ nobene zahvale, ker da nima z njo nobenega stika. Na to pravijo, da se ne bi ozirali, nikakor pa da ne morejo molčati na to, da očita g. Čemažar „Edinosti“, da je zlorabila podpis župnega urada v Kostaboni.

Na to pojasnujejo, kako da je prišla dotična izjava v „Edinost“. Zastopnik zavarovalnice g. Karol Stare iz Proseka, da se je približal nekega dne v kavarni Balkan jednemu uredniku „Edinosti“ s prošnjo, da bi omenjeno zahvalo, ki jo je prejel od vodstva iz Ljubljane, priobčil tudi v „Edinosti“, ker baje želi, da bi se delovanje rečene zavarovalnice razširilo v najširše kroge tržaških Slovincov. — To da kaže, kako je „Edinost“ objektivna in lojalna, ker se ni prav nič ozirala na to, da je „Vzajemna zavarovalnica“ v „klerikalnih“ rokah, ampak je bilo za njo merodajno samo to, da gre tu za slovenski gospodarski zavod. Take zahvale da so javni dokumenti, ki imajo samo namen reklame za dotični zavod. Tu da ne zadene uredništva odgovornost ampak je to stvar ki najbi jo župni urad obračunal z zavodom samim ali pa z njegovim zastopnikom. Pač pa da je treba „stigmatizirati“ kot nečuvno in zaslepljeno strast, če župni urad odklanja celo dejanje, ki bi bilo „klerikalni“ gospodarski organizaciji na korist, (to dejanje je priobčenje zahvale v „Edinosti“.)

Vemo, da je gospode krog „Edinosti“ zbudila izjava, ki jo je priobčil župni urad Kostabona v zadnji številki „Zarje“. Zbudila jih je tem bolj, ker so videli, kako se jim je imenitno ponesrečil nečeden špas (o lojalnosti in objektivnosti pri „Edinosti“ ne govori noben pameten človek), ki so ga mislili napraviti z izjavo dobljeno v kavarni Balkan. To se jim je moralo srce smejeti, ko so videli naslednjega dne v „Edinosti“ zahvalo s podpisom župnega urada in župnika tržaškoperske škofije. v kateri je bil škof tako strogo prepovedal, da bi duhovniki tudi najmanjšo stvar objavljali v „Edinosti“. To smo spet eno krepko dali škofu pod nos, ko bodo ljudje čitali, kako se zmenijo duhovniki za njegovo prepoved. Da s tem krađejo ugled in dobro ime poštenega duhovnika, to pač ni vznemirjalo njihove kosmate vesti. Toda glej ga šmenta, tu ti pride župni urad Kostabona in jim z izjavo „v nekem tukajšnjem listu“ pokvari vse veselje, ker jim jasno pove, da nima z njimi nobenega stika. Sedaj seveda ni ostalo drugega, nego iskati primeren izgovor. Izgovarjajo se pa s tem, da imajo take izjave namen javne reklame za dotični zavod in da tako izjavo lahko priobči vsakdo. Pa ta izgovor vam ne bo veljal nikdar. Radi verjemo, da so take izjave samo za reklamo, če n. pr. lekarna Seravallo

edini Bog je torej vstvaril ves svet. Le besedico „bodi!“ je izgovoril in nastala stanebo in zemlja, ki jih prej ni bilo. — Tako je vstvaril sonce, ki vzhaja in zahaja in zemljo razsvetljuje in ogreva, in mesec in zvezde, ki svetijo po noči na nebu. — In na zemlji je vstvaril hribe in doline, reke in morja, in v morju vse brezštevne ribe in v zraku brezštevne tice in na zemlji vse, kar leze in kar gre in vse ovetlice in drevesa. In nazadnje je vstvaril krasen vrt, veliko večjega in krasnejšega nego je vrt našega cesarja, in ga je zasadil z najlepšimi drevesci, ki so prinašale najdragocenejši in najslajši sad in ta vrt je dal za prebivališče prvima človekoma, možu in ženi.

„Ali je ta dobri Bog vstvaril tudi človeka?“ vpraša eden izmed dečkov.

„Tudi njega je vstvaril, pa ne tako kakor živali. Moževo telo je naredil iz zemlje in mu je potem vdihnil dušo, ki je neumrljiva in se povrne k svojemu Stvarniku, ko umrje telo in se spremeni zopet v zemljo! Tudi telo bi bilo pravzaprav neumrljivo, če bi bila prva dva človeka Bogu pokorna in ne bi jedla sadu od drevesa, od katerega jim je bilo prepovedano jesti. Zapeljala ju je pa hudičeva zavist.“

„Knjiga modrega Čajpa torej tudi pravi, da so hudiči, kakor uče naši bonci. Toda ali je Bog tudi hudiča vstvaril?“ vpraša eden od dečkov.

„Seveda je vstvaril tudi njega kakor sploh vse stvari v nebesih in na zemlji; toda da vstvaril ga je kot krasnega, nebeskega

njega in na oba spremljevalca maščevanje bogov.

II.

Nauk Gospoda nebes.

Učeni Kim je bil premožen mož. Dobro uro od glavnega mesta je imel selški dvorec, ki je ležal na prav lepem kraju ob gorovju. Tam je stanoval navadno po leti s svojo sestro in njenimi otroci. Raz streho glavnega poslopja, ki je bilo kot sploh vsa korejska privatna stanovanja enonadstropno, je bil krasen pogled. Na vshodu so zapirale visoke gore razgled. Tem so se pridruževale na jugu in severu nižje gore, ki so v lahkih valovitih črtah padale proti ravnini, katera je nudila na zahodu lep razgled proti morju. Morje samo pa je bilo seveda preveč oddaljeno, da bi se moglo videti; zato je bil tem lepši razgled na široko reko Hankang z brezštevili ovinki in otoki. Že od daleč so se videle okorne ladje Korejcev z dvema jambora in razvitimi jadrji, ki so drčale po reki gor in dol. Lažji čolni ribičev pa so se premikali med temi okornimi ladjami, in v bližini glavnega mesta je mrgolelo vse polno ladij in čolnov.

Glavno mesto je ležalo, kakor se je videlo iz vrta, pred Kimunovo hišo kakor bi imel kruh na krožniku; imelo je vse polno cest in ulic, brez števila večinoma s slamo pokritih malih hiš in sredi med njimi so se dvigala tupatam budistička svetišča in pa

objavi v „Edinosti“ pismo kakega norveškega zdravnika, ki priporoča njeno železnato vino. To že gre, ampak vse kaj drugega je. Če se ob času vojske, v kakoršni živimo sedaj, blišči podpis župnega urada in župnika tržkoperske škofije v tržaški „Edinosti“! Tega ne bo nihče tajil. Če bi bili pri „Edinosti“ res lojalni in objektivni, bi bili morali toliko razumeti, da spravijo s tem le v zadrego dotičnega župnika. Ko bi bila „Edinost“ res lojalna in objektivna, ki bi bila morala priobčiti dotično zahvalo s primernim uvodom, v katerem bi bilo pojasnjeno, da je župni urad poslal tako zahvalo zavodu in da so jo oni dobili od zavarovalniškega agenta v kavarni. Iz izjave, kar je bila priobčena, ni mogel nihče kaj drugega sklepati, kakor da župnik kostabonski štrajka proti škofovi prepovedi, kar bi bilo seveda dobro došlo gg. urednikom „Edinosti“, ki v kavarniškem dimu urejujejo svoj objektivni in lojalni list. „Stigmatizirajmo“ (to je lepa nova slovenska beseda) torej vnovič ravnanje „Edinosti“ kot nečuvno in kaznjivo zlorabo uradnega podpisa.

„Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani pa svetujemo, naj pouči svojega zastopnika g. Starca na Proseku, naj ne hodi po tržaskih kavarnah ponujati urednikom „Edinosti“ pisma, ki jih dobi vodstvo od cerkvenih oskrbnikov, ker objavljanje istih v „Edinosti“ je najslabša reklama tega zavoda pri duhovščini. Če njen zastopnik ne pozna razen „Edinosti“ nobenega boljšega lista, v katerem bi objavljala pisma svojega vodstva, potem bo znala duhovščina njega sprejeti s primerno „gostoljubnostjo“.

Mislimo, da g. župnik Čemažar ne bo naperil tožbe proti „Edinosti“ radi zlorabe uradnega podpisa, ker nima časa potem čakati nekaj let, predno bodo gospodje okoli „Edinosti“ v svoji veliki skrbi za praviceslovenščino na naših sodnih izprosilci delegacijo kakega drugega sodišča.

Konečno pa še svetujemo „Edinosti“, naj bi naš list, ki podpira „nečuvno strankarsko strast“ g. župnika Čemažarja in ki mora biti na vsak način slovenskemu življu v Trstu zelo nevaren list, tudi s polnim imenom „stigmatizirala“ (ta beseda spominja na pet ran sv. Frančiška Asiškega), ne pa da ga imenuje samo „nek tukašen list“. Gospodje kavarniški uredniki, ali ne veste še, da se vam tržaski Slovenci radi vaše bojazljivosti pred „Zarjo“ že v pest smejejo?!

Politične vesti.

AVSTRO-OGRSKA

Državni zbor. — Zasedanje državnega zbora, v katerem se je jako omajalo stališče Bienenhove vlade, da se je splošno pričakoval njen padež, je prekinjeno za par tednov pod pretvezo nujnega dela v proračunskem odseku, a z namenom med tem časom najti pot in rešitev sedanje vlade. Po zadnjih poročilih se bo državni zbor sešel v zasedanje dne 3. junija. Do takrat pa zboruje proračunski odsek, ki ima nalogo pripraviti poročilo o proračunu.

Finančna politika. — Finančni minister je pred kratkim predložil drž. zboru načrt o povišanju davka na žganje in pivo, iz kojih dohodkov bi dobile tudi deželne uprave znatne prispevke. Pa to ni vleklo, da bi ljudski zastopniki privolili le v zvišanje neposrednih davkov, katere plačajo v ogromni večini le nižji sloji. Kršč. soc. politiki so po načelih svojega programa zahtevali obdačenje premožnejših slojev. In finančni minister je v zasedanju proračunskega odseka že naznačil, da namerava še v tem letu predložiti zbornici načrte o vpeljavi novih davkov in

duha, ki je stal poleg njegovega prestola. Ali nevaležnež se je uprl svojemu stvarniku; kot kazni za ta greh ga je bog izpremenil v hudiča in ga pahnil z vsemi svojimi pristaši v peklenko brezdnost. Čajpova knjiga ali kakor se ji pravzaprav pravi: „Nauk Gospoda nebes“, veruje namreč tudi v pekel, kjer trpe hudobni grozne kazni.

„Na zidu svetlišča v Koangciju, kjer sem bil zadnjič pri svojem stricu, je naslikan ves pekel tako grozno!“ zakliče mali Janovi bratranec. „Jaz nato kar zaspati nisem mogel samega strahu. Pogubljene trgajo tigri, tep-tajo sloni, požirajo zmaji in druge živali in pečejo hudiči. Ali je o tem tudi kaj v Čajpovi knjigi?“

„Notri je zapisano, da bodo vrženi pogubljeni v večni ogenj in tja bi prišla tudi prva človeka za svoj greh, ako se ne bi bil Sin Božji včlovečil in umrl v zadostilo za greh.“

„Sin Božji? Torej je vendar več nego en sam Bog?“ vpraša eden večji dečko.

„Samo en Bog je, pač pa so tri Božje osebe: Oče, Sin in sv. Duh. Moja mati trdi, da mi tega ne moremo razumeti; toda temu se ne smemo čuditi, ako ne pojmujejo bistva Božjega, saj se tega ne pojmujejo, kako raste travica.“

In deček pripoveduje potem prav priprosto o blaženi Devici Mariji in o sv. Jožefu in o Betlehemu, kjer je bil rojen Sin Božji kot malo detece v hlevčku in položen v jaslice, kamor so ga prišli moliti najprej ubogi pastirčki. Vsi poslušajo z največjo paz-

obdačenj premožnejših slojev, tako: zvišanje dohodninskega davka od dohodkov čez 2000 K, povišanje davkov onim osebam, ki nimajo dolžnosti skrbeti za preživljanje drugih in onim, ki preživljajo samo eno osebo še, davke od dobička iz delnic ali dividend in pa druge še. Te davčne načrte moramo iz stališča kršč. soc. pravičnosti le pozdravljati. Da pa to premožnim „revčkom“ ni všeč, je umevno, a ljudski zastopniki se ne bodo ozirali na njihovo javkanje. — Pri razpravi o proračunu poljedelskega ministerstva je poljedelski minister priporočal, da se prične poučevati pereče vprašanje razdolžitve kmečkih posestev. Z reševanjem kolonskega vprašanja se prične na Goriškem, kjer so zemljišči najemniki od zemljiščnih lastnikov mnogokrat silno izkoriščani. Razpravljalo se je o letošnji vinski krizi, ki je posledica prebogatne vinske letine, kar se v prihodnje ni nadjati in se pričakuje, da se položaj vinorejcem zboljša. Vlada ne more letos v tem oziru nič uspešnega ukreniti. O preprečenju termiske kupčije z žitom, ki to silno podražuje, a se na Ogerskem še izvršuje, se avstr. vlada dogovarja z ogrsko. — Proračun poljedelskega in finančnega ministerstva je odsek že odobril.

Ministrska kriza na Ogrskem še ni rešena, ker cesar noče izročiti vlade Košutovcem. Govori se, da se snuje zveza Avstrije in Japonske proti Rusiji. Na Turškem se razmere zboljšujejo in se sedanja vlada obdrži na krmilu.

NOVICE.

S prihodnjo številko vstavimo list vsem onim, ki še niso naročnine poravnali. Ker pa bo imela „Zarja“, kakor že naznanjeno, od časa do časa tako lepo, naročnikom „Zarje“ brezplačno prilogo, upamo da nam tega ne bo treba mnogim storiti ter pričakujemo, da kolikor jih še ni, sedaj gotovo upošljejo naročnino.

n Prevzvišeni gospod škof se je v četrtek opoldne povrnil iz svojega potovanja v Rim v spremstvu č. gg. Ivana Tula in Andriana Brumena Prevzvišeni je bil v Rimu sprejet od sv. Očeta dne 22. t. m. v zasebni daljši avdijenci. Poleg našega g. škofa je bilo še šest drugih avstrijskih škofov v Rimu. — Avstrijski romarji so našemu škofu hvaležni, ker se je toliko potrudil doseči vsem romarjem izredno srečo, da so lahko vsi sv. Očetu poljubili roko.

n Visok gost. — Včeraj v petek se je na svojem povratku iz Rima vstavil v Trstu kot gost našega škofa Eks. Pavel grof Huyn, knezoškof v Benu na Moravskem. Zvečer se je odlični gost odpeljal dalje proti Dunaju.

n Iz centralnega semenišča v Gorici. — Šolsko leto v goriški bogoslovniški konča letošne dne 17. julija. Posvečevanje novih duhovnikov bo 18. julija.

n G. Makso Cotič popravlja. Prejeli smo: Trst, dne 21. maja 1909. Slavno uredništvo „Zarje“, tukaj, ulica dei Fabri 2, III. — V smislu § 19 tisk. zak. naj izvoli to slavno uredništvo z ozirom na notico priobčeno v št. 19. „Zarje“ z dne 8. t. m. pod naslovom „Pravda Cotič-Polič“ objaviti ta popravek: Ni res, da je podpisani, ki je naperil tožbo proti Franu Poliču in Antonu Švara nič manj kot 17 krat prosil, da se razprave razpisane pred tukajšnjim porotnim sodiščem prenesejo ampak res je, da so bile vsled prošnje podpisane porotne razprave prenesene 10 krat. Istotako ni res, da je podpisani spravil tožbo pred okrajno sodnijo, ker stvar pred poroto ni kazala dobro, nego res je, da je podpisani, kakor omenjeno, 10 krat prosil za

ljivostjo.

Le nek napuhljen mladenič viha svoj nos in pravi:

„Bog, ki je rojen v hlevu in ga molijo berači, ne, tak Bog ni po mojem ukusu! V takega lahko veruješ ti in tvoji prijatelji jaz pa ne!“

„Rad verujem v takega Boga, ki se je toliko ponižal iz ljubezni do ljudi“, odvrne mali Jan.

„Ali nisi čul, ko je pravil moj brat, da so prišli angelji iz nebes in so tako lepoto njemu čast in hvalo?“ vpraša Kvan.

„Tudi trije kralji so prišli iz daljne tujine, ki jim je zvezda oznanila rojstvo Božjega deteta, in so mu prinesli darov in so je molili“, nadaljuje pripovedavec. In potem pove, kako je oznanjeval ljubi Izveličar, pozneje svoj nauk, ozdravljaj bolnike, vzbujal mrtve k življenju in slednjič umrl v groznih bolečinah na križu za naše grehe in da bi nam tako odprl zaprta nebesa, ker je bila to volja njegovega nebeškega očeta.

Marsikateremu izmed poslušavcev se je orosilo oko; zlasti mali Kvan kar bridko joka, tako se mu smili križani Izveličar. — Ošabni mladenič pa pravi, da je vse to le smešna bajka. Ako bi bil Jezus Bog, bi tiste ki so ga križali, na mestu pokončal in nikdar umrl.

(Dalje prihodnj.)

delegacijo drugega porotnega sodišča iz razloga, da bi se zamoglo na slovensko obtožbo mej slovenskimi strankami obravnavati v slovenskem jeziku, čemur sta se pa protivila obtoženca, ter je res nadalje, da je podpisani spravil tožbo pred okrajno sodnijo še le, ko mu ni bilo mogoče doseči slovenske porote. Slednjič ni res, da sta obtoženca podala izjavo, v kateri zatrjujeta le, da nista pisala dotičnih inkriminiranih člankov, nego je res, da sta obtoženca razen te izjave tudi podala izjavo, da obžalujeta, da sta bila inkriminirana članka uvrščena v „Novem Listu“. S spoštovanjem: Makso Cotič, l. r.

(Dostavek uredništva). Konstatirajmo pred vsem z zadovoljstvom dejstvo, da gospodje krog „Edinosti“ tako marljivo in skrbno prebirajo našo „Zarjo“. Ni namreč res, da naš list in našo strujo z mirno vestjo prezirajo, kako bi si mogoče mislil kak po-božni čitatelj „Edinosti“, pač pa je res, da imajo z nami več skrbi in preglavic kakor z vsemi regnicoli, katere tako radi hrustajo. — Tudi ni dvoma, da se bodo ti ljudje, če bodo naš list mirno in brez predsodkov brali, s časom navžili pravega rodoljubnega duha, saj so s svojim liberalnim hujškanjem našega slovenskega ljudstva pokazali, da imajo tega duha približno toliko, kakor ljubljanski gosp. Hribar s svojim podpisom na slov.-nemški pogodbi. Ta dober nauk le mimogrede.

Kar se pa tiče popravka samega, sledeče: Pravda Cotič-Polič, naperjena pred trž. porotno sodnijo, je bila odnesena 17 krat; tako se je konstatiralo od strani sodnijskega osovja samega. Ko je namreč eden obtoženec pred obravnavo na okrajni sodniji rekel, da se je tožba odnesla že 14 krat, je navzoči sodnijski zapisnikar takoj popravil reki: „ne 14, ampak 17 krat je bila odnesena“. Od teh sedamnajstkrat je, kakor prizna g. Cotič sam, bila obravnava odnesena na njegovo izrecno prošnjo 10 krat, ostalih sedemkrat pa so prišle vmes nepredvidljene zapreke, tako n. pr. je imel isti dan g. Mandič kako posebno nujno sejo v zbornici, ali pa je prišla odvetnikova žena pod avtomobil itd., vse to seveda v prilog tožitelju, ki je 10 krat izrecno prosil, da se pravda odnese. Toženca nista bila tako nervozna, temveč mirno sta čakala dneva obravnave pred porotno sodnijo, saj se jima ni bilo ničesar bati.

G. Cotič nam je dalje zameril, ker smo pisali, da je spravil tožbo pred okr. sodnijo zato, ker se je kazala stvar pred poroto slabo. Mi mu drage volje verujemo, da mu je bilo težko prebaviti to trditev, pa kaj si moremo zato, če resnica v oči bode. G. Cotič pravi, da njemu je pri vsem tem odnašanju šlo le za to, da spravi zadevo pred kako drugo porotno sodišče z namenom, da bi se moglo med slovenskimi strankami v slovenskem jeziku obravnavati. No, g. Cotič, Vi nas sicer morda držite za svoje nasprotnike, vendar to vam pa lahko čisto kot pri prijatelji povemo, da mi nismo krivi, da vam gornje trditve noben zaveden trž. Slovenec ne veruje, ki le količkaj pozna naše razmere. Saj je to javna tajnost, da Vas pri teh prošnjah za delegacijo drugega porotnega sodišča ni gnala toliko ljubezen do slovenskega jezika, ampak strah pred javnim slovenskim mnenjem v Trstu! — Ko bi vam bilo res kaj na tem, da se reši pravica slovenskega jezika pred tržaško poroto, bi bili pač po svojem odvetniku Dr. Gregorinu poskusili z obtožencema skupaj prositi za slovensko obravnavo, kakor ste bil to storil v pravdi proti Fajdigi, Poliču in Vuku, ko Vas ni bilo tako strah kakor sedaj. Če bi bili obe stranki prosili, bi bilo več upanja na uspeh, temveč ker je bila enkrat skoro polovica porotnikov Slovanov in celo odličnih rodoljubov, kakor Perhauc, Hrvat Mimbelli, Lampe Anton itd. — Toda ni se vam zdelo vredno z nasprotno stranko skupaj prositi za slovensko poroto v Trstu, ampak mudilo se vam je ven iz Trsta, da se tako prepreči senzacionalna razkritja pred tržaskimi Slovenci. Obtoženca se nista protivila slov. obravnavi, le ven iz Trsta, kjer sta hotela slediti g. Cotiču.

Tako ostane v polnem obsegu naša trditev, da je bila konečno vsa stvar spravljena pred okrajno sodnijo, ker je pred poroto res kazala slabo: delegacije drugega sodišča ni bilo možno doseči, da bi se pa v Trstu razpravljalo — tega nas Bog varuj!

Kar se pa izjave tiče, se ne bomo pričali za besedo, ko nam gre le za stvar. — Vprašamo samo, se je li fakt Cotičevega postopanja proti Mandiču umaknil s te izjave, ki je morala biti kaj klaverna, ker se je na sodniji določilo, da ne sme v javnost? Toženca obžalujeta le izraza „špicel“ in „falot“, ki ju je tožitelj odtrgal od vsega bloka svoje prvotne tožbe pred porotnim sediščem in spravil pred okrajno sodnijo. Teh izrazov obtoženca nista pisala, da pa obžalujeta uvrščene istih v „N. List“ si lahko mislimo, že radi odvetniških stroškov. S tem se ni izjava seveda niti od daleč dotaknila jedra prvotne Cotičeve tožbe, ki je imela namen, da se gosp. Cotič opere madeža svojega postopanja proti Mandiču. Tega ni niti deloma dosegel, pa tudi ne bo, ne na sodniji, ne s popravki v — — — — — šnjem listu!“

Evilki tržaške „Edinosti“ se je — — — — — s konviktom v Pa — — — — — V nekaterih hrvaških in slo-

venskih listih čitamo (kako nedolžno! Op. ur.), da se namerava zgraditi v Pazinu konvikt za dijake hrvatske gimnazije. Ta konvikt da se je imelo izročiti italijanskim Salezijancem iz Turina. Ker bi se imelo za ta namen porabiti tudi imetje „Dijaškega podpornega društva“, ki gotovo po veliki večini ni bilo zloženo v namen, da bi se s pomočjo istega naselilo v Istri italijanske patre in fratre, bi bila dolžnost prizadetih merodajnih krogov, da natočijo naši javnosti čisto vino, da bomo znali pri čem da smo“. (Čitajte današnjo izjavo istrske duhovščine, tam je precej čistega vina. Op. ur.)

To le notico se nam je zdelo vredno ponatisniti iz „Edinosti“, da se bo znalo, kako piše ta lojalni in objektivni list o katoliških redovnikih. Tudi gre to na znaje tistih „pobožnih“ duš, ki gredo vsak dan v cerkev, iz cerkve pa hajd v tobakarno po „Edinost“. Hvala Bogu, da ta sorta vedno bolj izumira, nekaj eksemplarov je pa vendar še dobili.

n Velika javna telovadba. — Notranjski in goriški Orli prirede veliko javno telovadbo na binkoštno nedeljo 30. t. m. v Vipavi. — Opozorjamo vsa naša izobraževalna društva k sodelovanju. Prihitite vsi v „raj kranjske dežele“, kakor imenuje Vipavo zgodovinar Valvazor. Naši telovadci, ki zadnji čas tako častno nastopajo širom slovenske zemlje, bodo pokazali tudi v prelepi vipavski dolini kaj znajo. Priglasenih je že nad sto bratov telovadcev! Prosimo prigrase naj se tudi druga k. t. slov. izobraževalna društva, katere bi korakala v sprejedu; posebno ona, ki imajo društveno zastavo, da tako tem bolj povzdignejo slavnost. Iz sporeda, ki bo v najkrajšem času popolnoma določen, naj omenim to: Do 10. ure zjutraj zberejo se vsi bratje telovadci in vsa izobraževalna društva v Logu pri Vipavi, kjer je staroznana božja pot. Okolu pol 11. ure prispejo v Vipavo, kjer bode slovesen sprejem. Po sprejemu se vrši sveta maša na prostem na trgu. Po sv. maši pa bode skupno kosilo po naših gostilnah. Ob pol 2. uri imajo telovadci skušnjo in ob pol 4. uri se vrši velika javna telovadba. Pri telovadbi svira popolna vojaška godba 47. pešpolka iz Gorice. Po telovadbi se pa vrši prosta zabava v „preprijaznem“ kraju v Vipavi „Pod skalo“, kjer bode tudi ves čas igrala vojaška godba. Vsekakor kaj takega še ni bilo v vipavski dolini. Drugi dan na binkoštni pondeljek, pa bo mladeniški tečaj v dvorani v „Tabru“. Govorniki bodo iz Ljubljane. Prosimo vsa kat. slov. izob. društva, kakor tudi še posebej bratske Orle, da se prigrase, da se prigrase, da moremo vse potrebno ukreniti. Pričakovati je največje udeležbe! Agitirajte voditelji naših organizacij za našo prireditel, za kar vam bomo vedno hvaležni. Na zdar in na svidenje 30. maja v Vipavi!

Mi veselo pozdravljamo to zdravo gibanje naših slovenskih fantov. Veseli nas posebno to, da ne vadijo ti mladeniči le svoje telo, ampak tudi duha. Organizacija „Orlov“ praktično izvaja prislovico: Zdrav duh v zdravem telesu. V tem se temeljito ločijo od Sokolov, ki so po večini privrženec liberalne stranke in predstraža svobodomiselnosti.

n Pokončujte hrošče. Letos je na Krasu izredno veliko rujavih hroščev ali po domače kebrov. Po sadnem drevju napravljajo veliko škode. Zato jih je treba pridno pokončevati. Najbolje bo, če se drevesa, na katerih hrošči mirno počivajo, zjutraj rano odrežejo in se hrošči pomečejo v hrano kokošim ali pa se poparijo z vre o vodo. Šolski otroci bi lahko mnogo storili v tem pogledu. Sežansko glavarstvo je izdalo na šolska vodstva primerno navodilo. Otroci naj ne razdirajo gnezd koristnih ptičev, ki pokončajo veliko tega škodljivega mrčesa.

n Strah pred nadzornikom. — Iz Zagreba poročajo: Novoiimenovani šolski nadzornik Cipšić je prišel te dni nadzorovat šolo v Divuši. Ko je zagledal učitelja Žugec nadzornika, se je tako prestrašil, da ga je zadel kap in se je nezavesten zgrudil na tla. Nadzornik je takoj prekinil to prvo svojo inspekcijo.

Iz okolice.

n Iz Škedenja. Grozno velike oči so menda napravili škedenjski obožavatelji velikega Slovana in kristalnega čistega značaja Hribarja, če so čitali v „Slovenec“ črno na belem, kako je Hribar podpisal 2 pogodbi z Nemci proti lastnim krvnim bratom. Kaj si misli sedaj tisti mladenič, ki je lani na 17. maja povzdigoval Hribarja v deveta nebesa, a čital g. Moškercu iz Ljubljane, da so klerikaleci združeni z Nemci? Menda se bo sedaj vendar dal prepričati, da so katoličani dobri Slovani ne pa kaki Judeži!

Velik požar je izbruhnil v nedelo o poldne v skladiščih lesa pod Škedenjem in v dveh urah popolnoma uničil 2 veliki lopi (magazina). Goreti je začelo pri trvdki Segre, a plamen je kmalu segel tudi po bližnji zalogi trvdke Mosconi. Kako je ogenj nastal, ni znano; do poldne so delavci delali v zalogi. Vročina požara je bila tako velika, da se jo je čutilo do vasi in da so se vneli kupilese, ki so bili oddaljeni do 50 metrov od ognja. Zanimivo je bilo gledati prašne vrtince, ki so plesali okoli ognja. Mornarji vojne ladije „Aspern“ so takoj prihiteli na pomoč s svojo

parno brizgalnico in ogenj uspešno omejili. „Piccolo“ seveda niti ne omenja mornarjev, ker so slučajno dalmatinski Hrvatje. Pozneje je prišla še parna brizgalnica iz mesta. Škode je okoli 250 tisoč kron. Tudi državna železnica je oškodovana, ker sta dva tira ožgana in ju morajo popolnoma prenoviti. Bela zastava z rdečim križem je zaznamovala prostor, kjer je mornariška saniteta s svojim zdravnikom delila pomoč ponesrečencem.

Avstrijci v Rimu.

Papežev odgovor na adreso, ki jo je govoril prevzvišeni tržaško-koperski škof.

Častiti brat, zahvaljujem se Vam za dokaze udanosti, ki ste mi jih izrazili v imenu vseh škofov in drugih podanikov avstrijskega cesarstva, ki so se vdeležili tega romanja v sveto mesto. Prav posebno pa se zahvaljujem udom nadbratovščine sv. Mihaela, ki si je pridobila toliko zaslug za katoliško gibanje in ki že petdeset let deluje v obrambo svetih pravic cerkve in želim, da bi jo Bog pospeševal, njo, ki nikdar ne opusti prilike pokazati ne le svojo vero ampak tudi svojo sinovsko udanost do sv. Stolice in Kristusovega namestnika. Gospod gotovo ne bo pozabil poplačati tolike zvestobe do sv. Cerkve in takega delovanja v blagor vernikov. Čestitam Vam, ljubljeni sinovi, ki ste se prišli udeležiti slavnosti proglašenja svetnikom enega svojega sodržavljanja; čestitam vam, da ste hoteli potovati kot pravi romarji, ne v zabavo, ampak ste združili s svojim romanjem veliko lepih pobožnosti: bili ste v Padovi pri sv. Antonu, dalje v Assisiju pri sv. Francišku in v hišici M. B. v Loretu prav sedaj v majniku, ki je na poseben način posvečen Brezmadežni. Posebno me je pa veselilo, da ste se vdeležili tudi drugih pobožnosti v tem našem Rimu, kjer ste obiskali grobove sv. apostolov Petra in Pavla in ste prisustvovali proglašenju svetnikom dosedaj blaženega Klementa Hofbauerja. Veseli me, da ste s svojim vzglednim obnašanjem dali lep zgled vernikom ne le v Rimu, ampak povsod v Italiji. Želim, da bi vas Bog tudi za to uslišal na priprošnjo sv. Klementa Hofbauerja, ki je toliko delal v vaši domovini za spreobrnitev nevernikov in njih povratek v katoliško cerkev in ki se je toliko trudil, da ohrani živo vero v mnogih sreih, da bi se zoperstavili kakor skala nakanam hudobnežev. Gotovo bo vaš novi svetnik tudi priprošnjik pred Bogom in vam izprosil blagoslov, da ostanete v pravi veri in ste uslišani tudi v svojih gmotnih zadevah.

Blagoslavljam vas, vaše družine, vse vaše drage in dal Bog, da bi vam bil ta blagoslov v veliko tolažbo. Blagoslavljam pa na poseben način prevzornega gosp. kardinala Gruscha, nadškofa dunajskega, ki se je kljub svoji visoki starosti (89 let. Op. ur.) hotel vendar le udeležiti tega slavlja, blagoslavljam vnete škofo po širni Avstriji, da jim Bog pomaga v delu za zveličanje duš. Kličem pa prav poseben blagoslov na častitljivo osebo Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa in na vso njegovo cesarsko družino, da bi mu Bog v tolikih težkočah, ki jih je imel prenašati bodisi od strani vlade, bodisi v hudih udarcih, ki so zadeli njegovo družino, dal vedno pogum, da ostane kakor vedno dosedaj zvest Kristusovi cerkvi in udan sin papežev. Bog mu daj v življenju vse one tolažbe, ki jih je obljubil svojim zvestim služabnikom.

(Nato je sv. Oče javil razne odpustke, ki jih podeli navzočim in je končal svoj govor s temi le besedami):

V vašo spodbujajo vam naznanim, da se je hotel vaš cesar v duhu udeležiti te slavnosti in je s tem namenom poslal prav prisrčen brzojav, v kojem je izrazil svojo radost na povišanju blaženega Klementa Hofbauerja k časti svetnikov božjih.

Ta govor je izustil sv. Oče v italijanskem jeziku in obrnivši se do našega škofa ga je naprosil, naj te njegove besede prevede v nemščino. Konečno je sv. Oče podelil blagoslov vsem navzočim.

Naš cesar papežu. Proglašenje svetnikom Klementa Hofbauerja je za me res v veliko radost in zadovoljstvo. Uporabljam torej to priliko, da izrazim svojo srčno udeležbo na tej vzvišeni slavnosti in da se toplo zahvalim za to izvanredno počestčenje, ki je zadelo tako svetega sina ene dežele spadajoče v mojo državo. — Franc Jožef.

Papež našemu cesarju. Prepričan brzojav Vašega Veličanstva o priliki proglašenja svetnikom Klementa Hofbauerja, slavnega sinu dežele spadajoče k Vaši državi, mi je bil všeč. Prosim Vaše veličanstvo, da sprejmete mojo zahvalo za pozornost, ki pričla žlahtnost Vašega verskega čustvovanja. Želim, da bi novi svetnik vedno čuval Vaše Veličanstvo, Vašo presvetlo družino in vse Vaše narode. Pij X.

(Druge podrobnosti o tem romanju slede).

Književnost.

kn Z Bogom lepi majnik! S kakim navdušenjem so prijatelji in prijateljice našega lista bili sprejeti lani prelepo „Marijino ševilko“! Ob oni priložnosti je „Zarja“ bila po-

Izdaja: Katol. tiskovno društvo v Trstu.

polnoma pošla in letos še so se popraševala lanjske „šmarnice“. Pričakovali pa so čitatelji in čitateljice „Zarje“ letos novih šmarnic. Tiho so upali, toda njihovo upanje je šlo po vodi, ko so izvedeli, da se je č. g. Tul odpeljal s škofom v Rim ravno v času, ko bi bil moral skrbeti za te nove „šmarnice“. Danes pa imamo pred seboj — v resnici — lepo, mično knjižico, katero nam je omenjeni gospod že tudi z velikim trudom bil izgotovil, še predno se je bil odpeljal. Bodimo mu hvaležni in nove šmarnice pridno širimo.

Razne vesti.

r Kokoš ima piko. — Pri nas se pri kurtnini pogostoma pokaže bolezen, ki jo imenujejo pika in katero zdravijo na ta način, da piko izderejo z jezika. To zdravljenje je surovo ravnanje in nič drugega. Sedež bolezni v tem slučaju niti na jeziku ni, četudi dobi jezik piko, ampak sedež je v želodcu in krofu. Nastane pa bolezen vsled prehlaja. Kokoš sedi žalostno in nima teka. V želodcu nastane vnetje, vsled česar postane jezik suh in trd. Najboljše sredstvo proti piki je to, da se da kokoši nekaj dni nekoliko poprovih zrn zavitih v maslo in da se da poleg tega kaj mehke piče, namočenega kruha, ali kaj sličnega.

r 40.000 litrov rujavih hroščev so uničili šolski otroci v Korneuburgu. — Magistrat je namreč razpisal nagrado 4 stotink za vsak liter hroščev in mladina se je požurila, da jih zasluži. Koliko koristi imajo pri tem razni nasadi?

Listnica uredništva.

Dopisniku iz M. občine. Danes prepozno, prihodnjič. Stroškov ni.

Raznim. Mnogo gradiva smo morali takrat izpustiti vsled pretesnega prostora. Prosimo potrpljenja.

Širite ZARJO

Tiskovine za č. župne urade priporoča

Prodajalna „kat. tisk. društva“ v TRSTU ulica delle Poste 9.

Dosedaj so na novo natisnjene in je udobiti sledeče:

Dnevnik; Fides Matrimonii; Fides Mortis; Fides Nativitatis et Baptizma; Izkaz plemen. in stalnih najemščin; Izkaz glavnice; Izkaz hranilnih vlog; Izkaz ustan. sv. maš; Nota v smislu „Ne temere“; Nota za ženine in neveste; Liber intentionum; Liber Baptizatorum; Liber Copulatorum; Posnetek računa; Račun; Testimonium status liberi; Testimonium denuntiationum matrimonialium.

KUPUJTE

„Užigalice v korist obmejnim Slovencem“

in kolek v isti namen. — Oboje je dobiti v prodajalni „Katoliškega tiskovnega društva“ v Trstu, ulica delle Poste 9.

SVOJI K SVOJIM!

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, č. duhovščini, p. n. učitelstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam, da sem preskrbel svojo

KNJIGOVEZNICO

z vsem potrebnim da lahko izvršujem vsa dela od priprostih do najfinjših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. — Vezanje in prevezanje missalov, raznih zapiskov, hranilnih in drugih knjig, ter izvrševanje raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko. Zunanja naročila izvršujem solidno in točno.

ANTON REPENŠEK, knjigovez

TRST. — Ulica Cecilia šte. 9. — TRST.

Slovenec KONRAD SKAZA, delavnica za vsa cerkvena dela

v St. ULRICH, Gröden (Tirolsko) se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki zastoj in fanko. Postrežba solidna in hitra.

Za prvo sv. obhajilo

priporoča prodajalna

katoliškega tiskovnega društva v TRSTU

lepe obhajilne podobice.

Kupite čevlje

pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

Ta mojster vam postreže po domače, z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

ZALOGA

likerja v sodčkih in butilkah

JAKOB PERHAYC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butilkah.

Postrežba točna. — Cene zmerno. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

NOVO POGREBNO PODJETJE

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon 14-02. (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon 14-02

Zaloga oprave ulica Massimo d'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rokave, čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: Voščene sveče. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo: HENRIK STIBEL in drug.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Podurad v Trstu, ulica delle Poste 9. Telefon 2110

Sprejema hranilne vloge od vsa- 4 1/2 % in na 60 dnevno odpoved po 4 3/4 % kega in jih polmeseč obrestuje po Rentni davek plača hranilnica sama

Za varnost vlog jamčijo udje posojilnice, katerih je sedaj okrog 400, solidarno z vsem svojim premoženjem v znesku nad tri milijone kron. Posojila daje le svojim člano in sicer na poročstvo po 5 3/4 % in na vknjižbo po 5 1/4 %.

Urađuje se v glavnem uradu pri sv. Ivanu vsak delavnik od 5—7 ure zvečer in ob nedeljah od 11—12. ure dopoldne, v poduradu vsak delavnik od 8—11. ure dopoldne in od 3—4 in pol ure popoldne.

Načelstvo.

Prodajalna KATOLIŠKEGA TISKOVNEGA DRUŠTVA

-- v TRSTU, ulica delle Poste šte. 9. --

Ima na razpolago razne molitvenike v slovenskem, nemškem in laškem jeziku, podobe male za darilo in velike za okvir, svetinje, rožne vence, kipe in križe raznih velikosti in cen iz kovine in lesene, različni papir pismeni in pisarniški, razni ovitki, šolski zvezki, vse pisarniške potrebščine, trgovske knjige, notici i. t. d., i. t. d.

:: Častito duhovšično opozarjamo posebno ::

na našo zalogo voščenih sveč prav po tovarniški ceni in sicer: pristno voščene kg á K 5.—, I. vrste „Il Santo di Padova“ kg á K 4.40, II. vrste kg á K. 2.40, okinčane sveče kg á K 3.40, ekonomične sveče kg á K 1.40. Odpadki sveč se sprejemajo in plačujejo po kakovosti. V zalogi je kadilo (virh) á kg K 1.20, 2.—, 2.40 ter oglje za kadilnice á kg K 2.—. Stekla za večno luč, stenji za večno luč, vrvice za prižiganje na kilo, ali v zavitkih, prižigalniki (kajfeži) povoskano platno za altarje, tiskovine za č. župne urade dobito istotam.

Sprejemajo se knjigoveška dela po zmerni ceni. Preskrbi se okvirje za razne slike. Razpolagamo z vzorci. Slike: Prešerna, Gregorčiča, Vodnika in Slomška v lepem okvirju á K 7.60. Podoba papeža Pija X v pozlačenem okvirju za K 20.—. Sveče za domačo rabo á 3, 4, 5 in 6 v zavoju ter svečice zvitihi in za božičnice so vedno v zalogi. — Preskrbimo ovitke z poljubnim naslovom.

Obilno obiska in naročil prosi

„Katoliško tiskovno društvo“ v Trstu.

Dobava cerkvenih oblačil in cerkvenih potrebščin vsake vrste.